

Prikazi...

Naj bodo doseženi uspehi

UVAJANJE 42-urnega delovnega tedna v gospodarskih delovnih organizacijah je do-
slej potekalo v dveh razvoj-
nih stopnjah. Prva, imenovali
bi jo lahko poizkusno ob-
dobje, se je pričela leta 1963,
se pravi, takoj po izidu nove
ustave, in je trajala do izida
temelnega zakona o uvedbi
42-urnega delovnega tedna, to
je do aprila 1965.

V tem »poizkusnem« obdobju
je komisija zveznega izvrš-
nega sveta za uvedbo novega
delovnega časa že leta 1963
določila, naj bi 33 delovnih
organizacij v Sloveniji takoj
uvedle 42-urni delovni teden.
Med temi delovnimi organiza-
cijami so bile tudi štiri iz na-
še občine. In to: Litostrojski,
Tesnilski, Tovarni dekorativ-
nih tkanin in Bombažna
tkalnica Vižmarje. Omeniti
moramo, da te delovne orga-

cije dolžne, da v letu dni po
izidu temeljnega zakona izde-
lajo program in načrt za
uvedbo 42-urnega delovnega
tedna, vendar je bil ta rok s
spremembo omenjenega za-
kona podaljšan do 31. de-
cembra 1966.

Pokazalo se je namreč, da
je potrebno na nov delovni
čas preiti postopno, seveda v
skladu z izpolnjevanjem po-
gojev, ki jih določa temeljni
zakon: delovna organizacija
mora zagotoviti s svojim de-
lom in poslovanjem najmanj
enake delovne uspehe, kot jih
je dosegala pred uvedbo de-
lovnega časa, toda realizaci-
ja tega načrta mora biti iz-
vedena najkasneje do aprila
1970.

Skupščina občine Ljubljana
na Šiški je na podlagi poro-
čil občinske komisije za
uvedbo 42-urnega delovnega
tedna na svojih sejah obrav-

UČINEK reforme je
vsaj na enem področju,
očiten: nova delovna me-
sta se le stežka odpirajo.
Človek bi, zlasti kadar je
sam prizadet, pomislil: to
je kriza. Če pa premisli
treznejše, docela spremeni
svoje mnenje. O krizi ni
niti sence. Nasprotno, ome-
jeno povpraševanje po de-
lovni sili je znamenje sta-
bilizacije.

In vendar so taka zna-
menja stabilizacije boleča,
zvezana s številnimi nalo-
gami in problemi. Tako je
tudi v Šiški. Zlasti, če upo-
števamo prirastek delovne
sile. Mladi ljudje dorašča-
jo iz leta v leto enako in-
tenzivno kot pred reformo.
Zagotoviti jim je treba de-
lo, jih zaposliti, vključiti
v koristnost in produktiv-
nost. To ni le njihova pra-
vica, temveč tudi dolžnost
družbe.

dem — 5 fantov in 2 de-
kleti.

Ko ima človek to pred-
očmi, bi pomislil: malo se
jih je zaposlilo. To vpra-
sanje bi sprožilo drugo, ki
bi se glasilo približno ta-
kole: Kje so pa drugi?

To vprašanje so si zasta-
vili tudi občinski odborniki
v skupščini. Odgovorili so
jim približno tako: velike-
mu številu mladincev in
mladink, ki so končali ob-
vezno osemletno šolanje v
nižjih razredih, je občinska
skupščina omogočila, da
nadaljujejo šolanje in ob-
vladajo program oziroma
dokončajo osmi razred.
Takih je bilo približno 180.
Poleg tega je skupščina po-
slala priporočilo vsem de-
lovnim organizacijam in
njihovim samoupravnim
organom. Uspeh je bil: en
sam odgovor. Podobno pri-
poročilo so poslali tudi
obrtnikom. Uspeh: skro-

namreč taki poklici, ki jih
mladina (današnja) nima
preveč rada. To so cemen-
tarji, pečarji, kolarji, livar-
ji in drugi. Torej mesta, ki
so tradicionalna in so bila
nekoč zelo čistana.

Danes ta dan pa mladina
beži od njih. Beg ni pani-
čen, je pa karakterističen.
Značilen za nazore mladih
in njihovih staršev. Mladi
bi, kajpada ob podpori
svojih staršev, radi čim-
prej prišli do dobrih za-
služkov. Dobro pa se da
zaslužiti, kakor oni misli-
jo, samo v konjunkturalnih
poklicih. Avtomehanik, ta-
ko modrujejo, je bližji vi-
sokim zaslužkom kakor
kolar. To je resnica. Toda
le del resnice, ki nas sili,
da na tem mestu povemo
še eno resnico: Dolžnost
staršev je, da vzgajajo svo-
je otroke. Ta dolžnost jih
ne zavezuje zaradi ljubez-
ni do otrok, temveč tudi
zaradi družbenih norm in
odnosov. Vzgoja mora biti
takšna, da se otroka vzga-
ja enakomerno. Ne smemo
mu od otroških nog vcep-
ljati samo eno plat vzgoje:
zaslužiti. Ta doza mora
imeti tudi svoje družbeno
opravičilo. Se pravi, visok
zaslužek mora biti tudi
družbeno upravičen, mate-
rialno izmerljiv. To pa je
mogoče v slehernem pokli-
cu, odvisno od telesnih in
umskih sposobnosti. Zakaj
torej starši, ko slišijo za
druge poklice, odgovarjajo
svoje otroke od tega, češ,
naj počakajo še kako leto,
pa se bodo reči »zmedile«!

Taki starši pozabljajo, da
so tudi sami del družbe,
njen nerazdelni del, tudi ko
gre za zaposlovanje in
vzgojo mladih. To pomeni,
da ne smejo napadati druž-
be in je v očeh drugih sli-
kati kot nekakšno neznanjo
gmoto, temveč morajo
predvsem skupaj z družbo
reševati problem za pro-
blemom. Primer iz Šiške
pa kaže, da ni tako. Potlej
naj bodo starši pošteni,
položijo naj roko na srce in
rečejo svojim otrokom:
»Mi smo vas pustili neza-
poslene«. To velja zlasti za
starše nezaposlenih fantov,
ki bi gotovo imeli vsi zapo-
slitev, če bi v to privolili
starši, ki so jim branili,
češ da njihovi otroci ne bo-
do »težaki«. Nekolikanj
drugačna je reč s starši
nezaposlenih deklic. Tu je
izbira manjša in tudi pro-
blem je težji.

In ob koncu: ali ni ta
problem podoben dvojne-
mu raportu: prvič sporo-
čiš, da je vse v redu, dru-
gič pa se pritožiš, da se ti
nič ne posreči. Mar to ni
nova oblika malomeščan-
ščine? Nad tem bi se no-
rali zamisliti mnogi, pred-
vsem pa starši. K.

Družbena kronika

Dvojni raport

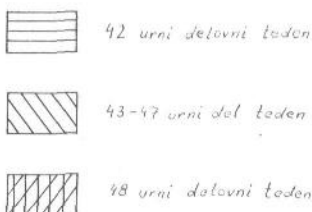
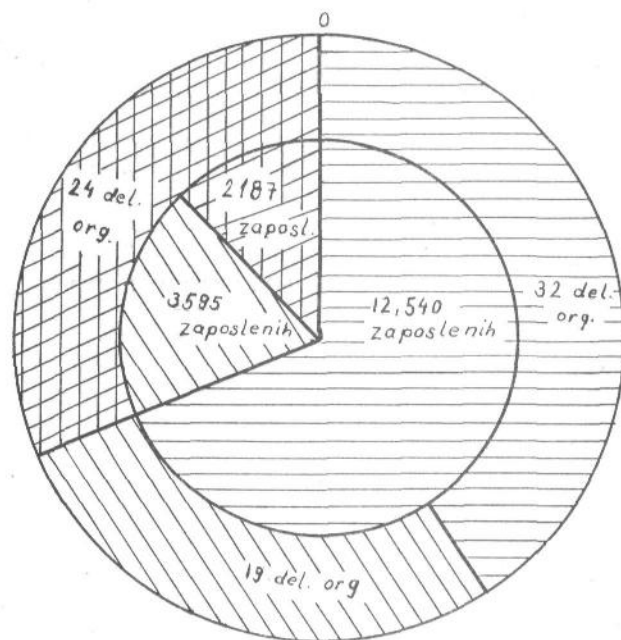
Kaka je torej s temi reč-
mi v Šiški? Po podatkih
skupščine povzemamo, da
je ta najvišji samoupravni
forum v občini dvakrat
razpravljala o tej problema-
tiki in da pri tem ni gledal
na razvoj dogajanj križem
rok in priprtimi očmi, pač
pa so nasprotno mladim
delavcem namenili kar se
da veliko pozornost. To,
kar pravimo, ni fraza niti
propagandna krilatica, je
čista resnica.

Naj navedemo nekaj oti-
pljivih dokazov: Na poziv
občinske skupščine je za-
vod za zaposlovanje v
Ljubljani izvedel anketo
med učenci osmih razre-
dov in med tistimi, ki svo-
je šolanje končajo v nižjih
razredih. Anketa je zaob-
segla 914 učencev. Od teh
se je odločilo za zaposlitev
58 učencev iz osmih razre-
dov in 70 iz nižjih.

To je nedvomno obsežno
število. Toda, ko so vsi ti
ljudje izkoristili pomoč, je
bila slika takšna: od 58
učencev iz osmih razredov
se jih je zaposlilo 24 — 7
fantov in 7 deklet, od 70
učencev iz nižjih razredov
se jih je zaposlilo samo se-

men. Kaj torej, kdo je kriv,
da se ni uresničilo, kar se
je nameravalo?

Veliko je takih. Nemara
bi kdo dejal, da so v skup-
ščini ali v delovnih organi-
zacijah. Pa niso. Le-ti so
storili kar so mogli. Po-
iskali so delovna mesta v
proizvodnji, obiskali šol-
ske klopi. Kaj potlej? So
torej krivi učenci? Nekoli-
kanj tudi oni. Toda, vsaj
tako mislimo mi, največ
so krivi njihovi starši. Do-
kaz? Kar pogledajmo: V uk
je po podatkih komunala-
nega zavoda za zaposlova-
nje v Ljubljani iz Šiške
želelo stopiti 105 fantov in
70 deklet. Zaradi pomanj-
kanja ustreznih učnih mest
se je vključilo samo 79 fan-
tov in 45 deklet. Fantje so
si večinoma želeli postati
avtomehaniki, avtoklepar-
ji, ključavničarji, deklice
pa bi rade postale trgov-
ske pomočnice, frizerke in
šivilje. Zunaj zaposlitve je
torej ostalo več mladine.
Zato je zavod za zaposlo-
vanje izvedel anketo med
obrtniki, s katero so našli
4 mesta za deklice in 47 za
fante. Mesta za dekleta so
takož zasedli, za fante pa
so še odprta. Na voljo so

nizacije sicer niso pripravile
elaboratov za prehod na
skrajšani delovni teden, so
pa morale občasno — in to
po posebnih metodologiji —
ugotavljati dosežene proiz-
vodne in finančne rezultate,
izkoriščanja proizvodnih ka-
pacitet itd. Leta 1964 so na
zahtevo delovnih kolektivov,
dalje na podlagi priporočila
občinske komisije za uvedbo
42-urnega delovnega tedna in
s soglasjem republiške komi-
sije pri sekretariatu za delo
uvedle nov delovni čas tudi
delovne organizacije Tiki,
Color, Alko in Galvana.

V drugi fazi tega pomemb-
nega gospodarskega razvoja
so bile vse delovne organiza-

navala elaborate o skrajša-
nem delovnem času v 74 de-
lovnih organizacijah, ki skup-
no zaposlujejo 18.284 delav-
cev.

Sorazmerno ugoden je po-
datek, da 68,5 % zaposlenih
v gospodarstvu že dela v
skrajšanem 42-urnem delov-
nem tednu, kakor tudi, da je
19 delovnih organizacij s
3595 zaposlenimi (to je 19,6 %
vseh zaposlenih) v obdobju
postopnega skrajševanja de-
lovnega tedna. Toda še vedno
24 delovnih organizacij z 2187
zaposlenimi (11,9 %) dela 48
ur tedensko. To pa so pretež-
no manjši obrati v gostinstvu
in obrtništvu. Mar v teh de-
lovnih organizacijah ne raz-
mišljajo, da bi utegnile na-
stati vedno večje težave, če
doslej niso napravile vsaj pr-
vega koraka ter niso uspele
realizirati v programu pred-
videnih notranjih rezerv z
boljšo organizacijo dela in z
racionalnejšim izkoriščanjem
delovnega časa?

Bojan JURČIČ